

Nyt fra CMSS

25 års jubilæum

Til efteråret fejrer Center for Maritim Sundhed og Samfund 25 års jubilæum.

Som bekendt har kært barn mange navne, og centret har da også skiftet navn nogle gange i løbet af de sidste 25 år. Men Søfartsmedicinsk institut, forløberen til det nuværende Center for Maritim Sundhed og Samfund, blev en realitet i 1992 efter en folketingsbeslutning. Siden da har en basisbevilling administreret af Søfartsstyrelsen samt hjemtagelse af bevillinger fra eksterne fonde sikret centerets eksistens.

Centrets overordnede mål og fokus har imidlertid ikke ændret sig så meget i de forløbne år. I tæt samarbejde med erhvervenes behov, ønsker og forventninger, leverer CMSS fortsat forskning og dokumentation, der skal bidrage til at optimere arbejdsmiljø, sundhed, sikkerhed i relation til Det Blå Danmark.

Jubilæet vil blive fejret ved en festlig begivenhed, som finder sted på SDU, **Esbjerg den 8. november 2017**. Sæt derfor gerne kryds i kalenderen allerede nu. Nærmere information om arrangementet følger på et senere tidspunkt.

Jørgen Møller Christiansen på pension

Ved udgangen af 2016 valgte arbejdspsykolog og seniorforsker ved CMSS Jørgen Møller Christiansen at gå på pension.

Jørgen har siden 2012 været ansat ved CMSS som deltids seniorforsker, hvor han har været medvirkende til, at CMSS har styrket sine forbindelser til forskningsmiljøer i særligt Danmark og de nordiske lande.

I sin tid hos CMSS har Jørgens hovedfokus været fiskerne og deres psykiske og fysiske arbejdsmiljø og herunder også forebyggelse af arbejdsulykker.

Han har skrevet adskillige rapporter inden for emnerne, hvoraf kan nævnes 'Omvæltninger og det psykiske arbejdsmiljø i fiskeriet – i ord og tal', 'Fiskerne, der forsvandt', 'Prevention of accidents at work in Nordic fisheries' og 'Arbejdsulykker i dansk fiskeri gennem 20 år 1997-2016'. Jørgen har ligeledes bidraget til flere videnskabelige artikler.

Med sin viden har Jørgen fungeret som inspirator og mentor for de yngre forskere i CMSS. Vi vil gerne takke

Jørgen for et godt, konstruktivt og udbytterigt samarbejde igennem alle årene og ønske ham 'god vind i sejlene' fremover.

To nye projekter på CMSS

PolSEA

I samarbejde med de juridiske institutter fra Aalborg Universitet, Aarhus Universitet og SDU samt Institut for Statskundskab, SDU, deltager Center for Maritim Sundhed og Samfund i projektet PolSEA (Policing at SEA), som behandler spørgsmålet om havrettens "comprehensiveness" i forbindelse med politimæssige opgaver til søs: Tilbyder havretten en lovgivningsmæssig ramme for politimæssige opgaver, som på tilstrækkelig vis kan møde de udfordringer, som opstår i en dynamisk verden?

CMSS's del af projektet handler om sikkerheden til søs i Arktis i to cases: passagerskibsforlis og oliespil med fokus både på lovgivning og på, hvordan de forskellige aktører forebygger ulykker. I forbindelse med indsamlingen af data vil Hanna B. Rasmussen fra CMSS sammen med projektleder og lektor Birgit Feldtmann fra Juridisk Institut på AAU og professor Kim Østergaard fra Juridisk Institut på SDU tage på feltarbejde på Grønland i Nuuk i begyndelsen af august måned. Projektet afsluttes næste år til november.

Læs mere om [projekt PolSEA](#).

Søfartslægers uddannelsesbehov og opfølgning på patienter

I samarbejde med Søfartsstyrelsen og forskningsenheden for almen praksis, gennemfører CMSS en undersøgelse af søfartslægers og praktiserende lægers serviceprofiler. Undersøgelsen udføres elektronisk og anonymt.

Formålet med undersøgelsen er at belyse den opfølgingspraksis, som søfartslæger og praktiserende læger tilbyder søfarende, som lider af kroniske sygdomme eller nye forebyggelige sygdomme under udvikling. Målet er endvidere at identificere søfartslægernes og de praktiserende lægers selvvalgte uddannelsesbehov. Resultatet af undersøgelsen forventes at kunne bane vejen for tilvejebringelse af relevant maritim uddannelse på nationalt plan i samarbejde med vores internationale partnere.

I henhold til ILO/IMO retningslinjerne er de sundhedsundersøgelser, som de søfarende gennemgår forud for beskæftigelse, af afgørende betydning for, hvorvidt de er egnede til at arbejde til søs. Usunde søfarende forårsager tab for shippingindustrien på grund af mulige skibsafvigelse og/eller evakueringer. For søfolkene selv fører dårlig sundhed til ledighed og dermed tabt indkomst.

Lægeundersøgelserne udføres sædvanligvis af søfartslæger, hvorfor disse spiller en afgørende rolle i den sammenhæng. Det være sig i forbindelse med udførelse af helbredsundersøgelser, udstedelse af sundhedsbeviser (den blå bog), kommunikation med myndighederne samt opfølgingspraksis. Udover

kontakten med søfartslægen, kan den søfarende også konsultere sin almindelige praktiserende læge for andre sundhedsanliggender.

Ifølge Maritime Labour Convention (2006), som trådte i kraft både i Danmark og internationalt i 2013, bør de ansvarlige myndigheder i de respektive lande ligge inde med specifikke retningslinjer for de søfarendes helbredsundersøgelser og specielle behov.

Projektet er medfinansieret af Den Danske Maritime Fond og løber fra januar – august 2017.

Læs mere om projektet [her](#).

To nye rapporter

ViFaFiN

I marts måned udkom rapporten fra det nordiske samarbejdsprojekt '[Virkemidler i Forebyggelse af Arbejdsulykker i Fiskeriet i de Nordiske lande](#)' (ViFaFiN). ViFaFiN-projektet, som er støttet af Nordisk Ministerråd, har undersøgt, hvad der er gjort og har virket i forebyggelsen af arbejdsulykker i fiskeriet i de nordiske lande. Rapporten konkluderer, at forebyggelsen af ulykker i nordisk fiskeriet har virket. Især alvorlige arbejdsulykker og dødsulykker er reduceret betydeligt.

I rapporten beskrives udviklingen i antallet af arbejdsulykker i fiskeriet de seneste 15-20 år detaljeret for hvert af de nordiske lande, og det belyses, hvad der er sket og gjort igennem årene for at forebygge de tidligere mange arbejdsulykker. Et gennemgående træk i de forskellige lande er, at det først og fremmest er lovgivning, tekniske sikkerhedsforanstaltninger og betydelige ændringer i sikkerhedsnormer i fiskeriet, som er hovedårsagen til faldet i arbejdsulykker inden for nordisk fiskeri.

Læs hele rapporten [her](#).

MARTHA

I begyndelsen af året udkom den endelige MARTHA rapport. Det 3-årige internationale projekt om fatigue, som er støttet af TK Foundation, har opbygget en stor database med ny information om over 1.000 søfolk samt udført et feltstudie, hvor der indgik over 100 søfarende fra hele verden. Studiet har indsamlet data om de søfarendes fatigue niveau, søvnmønstre og psykiske velbefindende. Nogle af nøgleresultaterne fra studiet viser bl.a., at kaptajner i højere grad lider af træthed og stress end deres besætninger, at træthed kan resultere i langsigtede fysiske og psykiske problemer, at motivationen falder i takt med rejsens længde, og at nattevagter får betydeligt mindre total søvn end andre om bord.

Download og læs den fulde rapport her: '[Project MARTHA - the final report](#)'. Du kan også se en [kort video](#) med et udpluk af resultaterne fra MARTHA projektet.

Beretning fra en specialestuderende ved CMSS

Af: Mads Faurby

I efteråret 2016 søgte CMSS en specialestuderende til at lave et projekt om, hvad repatriering af syge sømænd kostede. Da jeg ønskede at blive bedre til de sundhedsøkonomiske metoder, var det oplagt for mig at skrive speciale om netop dette emne, og jeg har ikke fortrudt det ét sekund. Som specialestuderende ved CMSS forventedes der meget af mig, men samtidig fik jeg også muligheden for at arbejde sammen med nogle meget kompetente og engagerede mennesker. At skrive speciale er en lang proces og ikke nogen dans på roser, men lige fra dag ét mødte jeg stor entusiasme, og mine vejledere var da også behjælpelige langt udoover, hvad der kan forventes, hvilket jeg som studerende har nydt godt af. Jeg kan kun give mine varmeste anbefalinger til andre studerende om at skrive speciale i samarbejde med CMSS.

Mads blev tildelt topkarakteren 12 for sin afhandling. Du kan downloade og læse afhandlingen i sin helhed [her](#).

Et udpluk af andre CMSS aktiviteter

CMSS var stærkt repræsenteret på ISMH konference

Den 14. udgave af 'International Symposium on Maritime Health' (ISMH) fandt i år sted i Manila, Filippinerne i dagene fra den 21. – 24. marts. Temaet for symposiet var 'Maritim sundhed og shipping: et dynamisk partnerskab'.

CMSS deltog i konferencen med adskillige præsentationer. Despina Andrioti demonstrerede f.eks. en model til estimering af omkostninger forbundet med repatriering af søfarende samt en GAP-analyse af søfartslægers serviceprofil sammenlignet med praktiserende læger. Olaf C. Jensen præsenterede bl.a. projektet 'The global sea ehealth Horizon 2020'. Sluttelig bidrog Lulu Hjarnø til det videnskabelige program med en præsentation af resultaterne fra projektet 'Optimering af tele-medicinsk assistance service i Danmark'.

Seneste publicerede videnskabelige artikler fra CMSS (CMSS medarbejdere er markeret med fed skrift)

- **Rasmussen HB**, Larsen EL. Improving safety through changes in workplace culture: a study from the oil and gas industry in Denmark. *Safety Science Monitor* 2017;20(1): 1-12.
- Lützen M, Mikkelsen LL, Jensen S, **Rasmussen HB**. Energy Efficiency of Working Vessels: A Framework. *Journal of Cleaner Production* 2017;143: 90-99. [Doi: 10.1016/j.jclepro.2016.12.146](https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.12.146).

- Hansen C, **Andrioti D**. Co-payments for general practitioners in Denmark : an analysis using two policy models. *BMC Health Services Research* 2017;17(9). [Doi: 10.1186/s12913-016-1951-z](https://doi.org/10.1186/s12913-016-1951-z).
- **Andrioti D**, Skitsou A, Eklund Karlsson L, Pandouris C, Krassias A, Charalambous G. Job satisfaction of nurses in various clinical practices. *International Journal of Caring Sciences* 2017;10(1): 76-87.
- **Andrioti D, Jensen, OC**. Maritime Doctors and General Partitioners Service Profiles: a research protocol. *Health Science Journal*, 2017;11(2).
- Baygi F, **Jensen OC**, Mohammadi-Nasrabadi F, Qorbani M, Mansourian M, Mirkazemi R, Farshad A, Salehi SA, Haghighian Roudsari A, Shidfar F. Factors affecting health-promoting lifestyle profile in Iranian male seafarers working on tankers. *International Maritime Health* 2017;68(1): 1-6.
- Skovgaard M, Encinas SR, **Jensen OC**; Andersen JH, Condarco G, Jørs E. Pesticide Residues in Commercial Lettuce, Onion, and Potato Samples From Bolivia—A Threat to Public Health? *Environmental Health Insights* 2017; 11: 1-8. [Doi: 10.1177/1178630217704194](https://doi.org/10.1177/1178630217704194) .
- Skitsou A, Bekos C, Charalambous G, **Andrioti D**. Human Rights and Health Services: Results from a Case Study of Cyprus. *International Journal of Caring Sciences* 2016;9(3): 991-996.
- Tu, M, **Jepsen JR**. Hypertension in Danish seafarers. *International Maritime Health* 2016;67(4): 196-204.
- Al-Aklabi N, Al-Dowsari W, **Andrioti D**. Investigating the Correlation between Food Prices and University Students Awareness of the Effects of Fast Food Consumption on their Health. *International Journal of Community & Family Medicine* 2016;1(1): 114-118.

Se flere CMSS publikationer samt de fulde referencer ved at klikke [her](#).

CMSS ønsker alle en god sommer

